

Spoločné pripomienky Jednoty dôchodcov na Slovensku a Inštitútu pre výskum sociálno-ekonomických rizík k zámeru Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb o neurčení podniku na poskytovanie univerzálnej služby.

v Bratislave dňa 25.08.2023

Jednota dôchodcov na Slovensku (JDS) a Inštitút pre výskum sociálno-ekonomických rizík (IVRA) spracovali spoločné pripomienky v rámci verejnej konzultácie Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (ďalej len „Úrad“) k zámeru Úradu o neurčení podniku na poskytovanie univerzálnej služby (ďalej aj ako „zámer“).

Nižšie uvedené pripomienky k zámeru Úradu tiež súvisia s pripomienkami, ktoré JDS a IVRA predložili 31.07.2023 v rámci verejnej konzultácie, ktorú Úrad vyhlásil k výzve na predloženie ponúk do výberového konania na vydanie individuálnych povolení na používanie frekvencií z frekvenčného pásma 900 MHz a 2100 MHz formou elektronickej aukcie (ďalej len „Aukcia“). Nižšie uvedené pripomienky sú tiež založené na následnej komunikácii JDS a IVRA s Úradom a Ministerstvom dopravy SR najmä k téme sociálneho mobilného tarifu, ktorá prebiehala počas mesiaca august 2023.

Úrad podľa svojich priamych vyjadrení na stretnutí medzi Úradom a JDS s IVRA dňa 18.8.2023 nemá presnú znalosť o aktuálnom v stave a rozsahu chudoby a sociálneho vylúčenia jednotlivých skupín obyvateľstva v Slovenskej republike, nedisponuje správami ani údajmi zo Sociálnej poisťovne, ale len oficiálnymi správami zo Štatistického úradu SR, a preto nevie adekvátne posúdiť dopady na sociálnu situáciu chudobou ohrozených skupín, ktorých je viac ako 745 tisíc (oficiálny údaj EU SILC Štatistický úrad SR). Telekomunikačné služby sú jednou zo základných položiek nevyhnutných výdajov seniorov pre zabezpečenia zdravia a života, čo potvrdzuje aj nedávne obdobie ochorenia COVID-19.u.

Nižšie uvádzame naše pripomienky:

1. Pripomienka: rozsah univerzálnej služby neobsahuje mobilné služby

Európsky kódex elektronických komunikácií (ďalej len „Kódex“)¹ predstavuje základnú právnu normu EÚ, týkajúcu sa elektronických komunikácií, ktorú sú členské štáty, teda aj SR, povinné transponovať do vlastnej legislatívy.

Odsek 1 článku 84 Kódexu stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, aby mali všetci spotrebiteľia na ich území prístup k dostupnej službe primeraného širokopásmového prístupu k internetu a hlasovým komunikačným službám, v kvalite špecifikovanej na ich území vrátane potrebného pripojenia na pevnom mieste, a to za prijateľnú cenu zodpovedajúcu špecifickým vnútroštátnym podmienkam.“

Odsek 2 článku 84 Kódexu stanovuje:

„Členské štáty by okrem toho mali tiež zabezpečiť cenovú dostupnosť služieb uvedených v odseku 1, ktoré sa neposkytujú na pevnom mieste, ak to považujú za potrebné na zabezpečenie plnej sociálnej a hospodárskej účasti spotrebiteľov v spoločnosti.“

Na druhej strane, slovenský zákon č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách (ďalej len „ZEK“), konkrétne jeho § 96 ods. 2 stanovuje, že:

„(2) Predmetom univerzálnej služby je:

a) zabezpečenie pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení; toto pripojenie musí umožniť využívanie hlasovej komunikačnej služby a služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu, pričom na žiadosť spotrebiteľa sa môže pripojenie poskytnúť iba na využívanie hlasovej komunikačnej služby,

b) poskytovanie hlasovej komunikačnej služby a služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu prostredníctvom pripojenia podľa písmena a),

c) vytvorenie takých podmienok pre spotrebiteľov so zdravotným postihnutím, ktoré týmto spotrebiteľom zabezpečia rovnakú dostupnosť služieb podľa písmen a) a b), akú majú ostatní spotrebiteľia; vytvorením podmienok podľa časti vety pred bodkočiarkou je najmä zabezpečenie dostupnosti vhodných koncových zariadení, špeciálnych zariadení a špeciálnych služieb na zabezpečenie rovnocennej dostupnosti, v prípade potreby vrátane úplných konverzačných služieb alebo konverzných služieb za prijateľnú cenu.“

Záver: členské štáty EÚ môžu v záujme zabezpečenia plnej sociálnej a hospodárskej účasti spotrebiteľov, teda aj seniorov, v spoločnosti, povinnosť univerzálnej služby rozšíriť aj na mobilné komunikačné služby. V SR tak štát neurobil, a to napriek tomu, že pre zabezpečenie plnej sociálnej a hospodárskej účasti všetkých spotrebiteľov (nielen seniorov!) v slovenskej spoločnosti sú mobilné komunikačné služby absolútne kľúčové! Štát v SR teda nedostatočnou transpozíciou Kódexu právne znemožnil zavedenie sociálneho mobilného tarifu prostredníctvom univerzálnej služby!

---

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1972 z 11. decembra 2018

Úrad ako trhový regulátor potvrdil na stretnutí dňa 18.8.2023, že nevykoná žiadne kroky na zmenu nastavenia podmienok Aukcie v súvislosti s požiadavkou na zavedenie sociálneho tarifu. Taktiež e-mail zo strany ministra Dopravy SR, p. Lančariča, zo dňa 22.8.2023 konštatuje, že Úrad koná samostatne a nie je pod politickým vplyvom, avšak v samotnom e-maili zo strany p. ministra je deklarovaný nezáujem o zavedenie sociálneho tarifu prostredníctvom Aukcie, ale len odkaz na zabezpečenie mobilného sociálneho tarifu v rámci univerzálnej služby. Počas osobného stretnutia vedenia Úradu so zástupcami JDS a IVRA k ich pripomienkam k Aukcii dňa 18.8.2023 Úrad, rovnako ako aj p. minister vo vyššie uvedenom e-maili, ako alternatívu navrhol zavedenie sociálneho tarifu prostredníctvom univerzálnej služby.

Túto komunikáciu zo strany Ministerstva dopravy SR ako i Úradu považujeme za zavádzajúcu. Vychádzame pri našom konštatovaní z predpokladu, že Úrad si je plne vedomý, že do dnešného dňa nezabezpečil ani on a ani Ministerstvo dopravy SR takú transpozíciu Kódexu do slovenskej legislatívy, ktorá by zavedenie mobilného sociálneho tarifu prostredníctvom univerzálnej služby umožňovala. Nie je nám známa ani žiadna oficiálna komunikácia, kde by sa o tom Úrad snažil v rámci prípravy zmeny príslušnej legislatívy – pritom opätovne vychádzame z predpokladu, že Úrad ako kompetentný a plne personálne vybavený orgán verejnej moci o netransponovaní Kódexu v tomto bode do našej legislatívy vie pomerne dlhý čas.

Pri snahe zabezpečiť zmenu zákona je a bude Úrad aj v budúcnosti závislý na politickej vôli a teda nevie, rovnako ako Ministerstvo dopravy SR, garantovať termín prípadného schválenia nutných legislatívnych zmien.

Na druhej strane je plne a výhradne v kompetencií Úradu pripraviť podmienky Aukcie. Úradu počas svojej komunikácie s JDS a IVRA neuviedol žiadnu skutočnosť, ktorá by mu znemožňovala definovanie požiadavky na povinné zavedenie sociálneho tarifu v rámci pripravovanej Aukcie.

V kontexte vyššie uvedeného navrhujeme, aby Úrad bezodkladne inicioval zmenu ZEK, ktorá v SR umožní zavedenie mobilného sociálneho tarifu prostredníctvom univerzálnej služby.

Zároveň ale požadujeme v kontexte mimoriadneho celospoločenského významu podloženého aktuálnymi štatistickými dátami aby v prípade, ak vyššie uvedenú zmenu ZEK nebude možné realizovať do termínu realizácie Aukcie, Úrad zabezpečil zavedenie mobilného sociálneho tarifu prostredníctvom Aukcie.

Úrad by mal teda svoj súčasný Zámer stiahnuť a predložiť ho opätovne v aktualizovanej podobe až po doplnení mobilných služieb do rozsahu univerzálnej služby.

2. Pripomienka: je potrebné zvýšiť prehodnocovanie dostupnosti univerzálnej služby na minimálne 1x ročne

Počas osobného stretnutia vedenia Úradu so zástupcami JDS a IVRA k ich pripomienkam k Aukcii dňa 18.8.2023 bol diskutovaný aj inštitút univerzálnej služby. Zástupcovia JDS a IVRA vyjadrili požiadavku, aby, vzhľadom na dynamicky sa meniacu hospodársku a sociálnu situáciu v SR, bola dostupnosť univerzálnej služby zo strany Úradu skúmaná častejšie, a to minimálne

vo frekvencii 1x ročne. V tejto frekvencii je tiež potrebné zo strany Úradu prehodnocovať aj minimálne parametre univerzálnej služby, a to predovšetkým prenosovú rýchlosť širokopásmového pripojenia k internetu.

Vyššie uvedené požiadavky vznášame ako pripomienku.

3. Pripomienka: je potrebné zosúladiť parametre univerzálnej služby s vládou SR schváleným Národným plánom širokopásmového pripojenia

Národný plán širokopásmového pripojenia (ďalej len „NBP“)² bol schválený 16. marca 2021 vo vláde Slovenskej republiky. Po jeho preštudovaní je zrejmé, že parametre univerzálnej služby, ktoré Úrad určil vo svojej vyhláške č. 474/2022 Z. z.³, a to predovšetkým minimálne prenosové rýchlosti (najmenej 10 Mbit/s pre sťahovanie dát v zostupnom smere a najmenej 1 Mbit/s pre odosielanie dát) sú zastaralé a v nesúlade s NBP.

JDS a IVRA sú presvedčení, že Úrad úplne podcenil predovšetkým rýchlosť odosielania dát, ale tiež rýchlosť sťahovania dát, ktoré nezodpovedajú dnešným nárokom aj úplne bežných spotrebiteľov ako sú seniori alebo študenti. Úrad sa pritom pri definícii parametrov univerzálnej služby mohol inšpirovať aj rôznymi medzinárodnými skúsenosťami – napríklad USA alebo Švédskom⁴.

Preto žiadame, aby Úrad v rámci univerzálnej služby zlepšil jej parametre – primerane ich zvýšil a zosúladiť s NBP. Úrad by mal teda svoj súčasný Zámer stiahnuť a posúdiť dostupnosť univerzálnej služby podľa § 96 ods. 2 písm. a) a b) ZEK až po zmene jej parametrov – teda až potom, čo jej parametre budú zodpovedať požiadavkám roku 2023 a nie minulého storočia.

Michal Kotian

JDS

Martin Halás

IVRA

² <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25814/1>

³ Vyhláška Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, ktorou sa ustanovuje minimálna rýchlosť prenosu dát v oboch smeroch

⁴ Napr. https://www.fcc.gov/sites/default/files/broadband_speed_guide.pdf alebo

<https://www.telecompaper.com/news/swedish-govt-wants-universal-gigabit-service-by-2025--1176709>